

Příjmy českých domácností reálně klesly

29.2.2024 - | Český statistický úřad

Čisté peněžní příjmy českých domácností vzrostly v roce 2022 meziročně o 7,7 %, reálně však poklesly o 6,5 %. Míra ohrožení příjmovou chudobou dosáhla úrovně 9,8 % a míra materiální a sociální deprivace byla 6,3 %. Ukazují to výsledky pravidelného šetření životních podmínek a příjmů v domácnostech.

- „Na každou osobu v české domácnosti připadal za rok 2022 průměrný čistý příjem 259,9 tisíc korun, což je o 18 690 korun více než v roce 2021. Pokud se však zohlední inflace, která v roce 2022 dosáhla 15,1 %, domácnostem příjmy reálně klesly o 6,5 %,“ říká Marek Rojíček, předseda Českého statistického úřadu. Nominálně nejrychleji rostly příjmy domácnostem seniorů, a to především z důvodu trojí valorizace v roce 2022. Naopak nejméně si polepsily domácnosti jednoho rodiče s alespoň jedním dítětem, kterým meziročně vzrostly příjmy pouze o 5 %.

Podíl osob, které se ocitly pod hranicí ohrožení příjmovou chudobou v roce 2023, meziročně mírně klesl na hodnotu 9,8 %. Zaznamenaný pokles byl zapříčiněn zejména tím, že příjmy nízko-příjmovým domácnostem rostly rychleji než středně-příjmovým. Stojí za tím především jednorázový příspěvek 5 000 Kč za každé dítě, na který měly v předchozím roce nárok domácnosti s celkovými ročními příjmy pod milion korun. I přesto zůstávají nejohroženějším typem domácnosti neúplné rodiny s dětmi.

Meziročně naopak došlo k nárůstu ukazatele míry materiální a sociální deprivace na hodnotu 6,3 %. Tento indikátor udává podíl osob, jejichž domácnosti si nemohou z finančních důvodů dovolit pět a více ze třinácti sledovaných položek. „Nejčastěji si domácnosti nemohly dovolit pořídit nový nábytek za opotřebovaný, zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 14 100 Kč nebo týdenní dovolenou pro všechny členy domácnosti. Nově významně vzrostl počet osob, které si finančně nemohly dovolit konzumaci masa, ryb či drůbeže obden a dostatečně vytápět byt,“ upozorňuje Táňa Dvornáková, vedoucí oddělení sociálních šetření ČSÚ.

„Celkové výdaje domácností za bydlení na jaře 2023 činily v průměru 8 299 Kč měsíčně. Oproti předchozímu roku to představuje nárůst o 21,7 %. Ten byl způsoben hlavně zvýšením výdajů za energie. Nejvíce přitom vzrostly výdaje za plyn, a to téměř o polovinu, výdaje za elektřinu pak zhruba o čtvrtinu,“ konstatuje Simona Měřinská z oddělení sociálních šetření ČSÚ. Podíl výdajů za bydlení na čistém příjmu domácnosti meziročně vzrostl o 1,9 p.b. a činil v průměru 16,7 %.

Součástí šetření byl v loňském roce také speciální modul zaměřený na mezigenerační srovnání rodičů a dětí. Z výsledků vyplývá, že téměř třetina Čechů dosáhla vyššího vzdělání než jejich rodiče. Více než polovina (53,4 %) má stejné vzdělání jako jejich otec či matka a pouze každý sedmý člověk získal nižší vzdělání než jeho rodiče.

Další informace přináší aktuální publikace *Životní podmínky 2023*.

Zjišťování životních podmínek probíhá každoročně od roku 2005. Letošní sběr dat byl zahájen 3. února a potrvá až do 23. června 2024. Tazatelé po celé republice navštíví téměř 11,5 tisíc domácností, které budou hodnotit svoji situaci v době zjišťování a své příjmové poměry v uplynulém roce 2023.

Základním smyslem šetření je zmapovat aktuální životní situaci domácností, jejich sociálně

demografickou strukturu, způsob, kvalitu a finanční náročnost bydlení, ale také pracovní, hmotné a zdravotní podmínky osob v domácnostech žijících. Zjišťuje také výši a skladbu jejich příjmů a informuje o podílu obyvatel žijících v určitém materiálním nedostatku, resp. podílu osob ohrožených příjmovou chudobou. Takto komplexní informace nelze získat z žádných administrativních zdrojů dat. Jediná možnost, jak je zjistit, je tedy přímým dotazem u domácností.

Více o výběrových šetřeních u domácností

Jedním z mnoha zdrojů dat ČSÚ jsou i pravidelná výběrová šetření u domácností. V průběhu celého roku navštěvují tazatelé ČSÚ tisíce náhodně vybraných domácností po celé zemi, mluví s jejich členy, vyplňují s nimi dotazníky a získávají od nich důležité informace. Získáváme díky tomu souhrnná statistická data o životní situaci našich občanů v takovém rozsahu, kterého nelze dosáhnout jinak. Osobní účast respondentů ze všech skupin obyvatel je proto zcela nenahraditelná. Nasbírané údaje pomáhají například měřit zaměstnanost a nezaměstnanost, poskytují odhad o pracovní síle, využívání digitálních technologií, zdraví našich spoluobčanů, životním stylu a účasti dospělých na vzdělávání. Více informací naleznete na webu ČSÚ.

<https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-ceskych-domacnosti-realne-klesly>